

roynt at laga lóggávuna eftir royndunum. Vit hava tikið og stolið og avritað frá teimum, sum hava royndir við slíkum. Á umhvørvisøkinum er tað serliga Noreg, vit eygleiða. Heimurin er nú skrúvaður soleiðis saman, at tað er bæði lov og skilagott at hyggja kring seg, hvussu onnur hava gjørt, hvat hefur riggað og ikki.«

Mangla útbúgvín fólk

Eitt er at gera góðar avtalur, men fer hetta at skapa arbeiðspláss? Kunnu tit samantvinna tað? Kann tað bera við sær eina framgongd upp á týkkara treytir?

»Nú skal eg ikki siga, hvørjar grønlandsku treytirnar eru, tað er rættiliga torført at siga. Tað, sum tað serliga snýr seg um, og sum er sera týðningarmikið fyri at klára hesa framgongdina, eru útbúgvín fólk. Vantandi útbúgvín fólk er ein sonn plága, tað er eitt haft um beinið, ein stórus veikleiki.«

»Tað skal ikki skiljast sum, at grønlandarar ikki eru útbúnir til sína vinnu. Fiskarar og veiðumenn hava borið grønlandska búskapin fram, og tað broytist ikki næstu árin. Teir eru bara útbúnir øðrvísi enn at sita á skúlabeinki.«

»Tað er somuleiðis ein trupulleiki, at vit eru so fá

fólk her. Arbeiðsloysið, vit stríðast við nú, verður skjótt avloyst við trot á fólk.«

Ímyndar tú tær eina stóra innflyting av gesta-arbeiðarum?

»Tað er tað, vit beistast við í lötuni. Hvussu samskipa vit hetta? Vit vita ikki, um hesar stóru verkætlanirnar verða til nakað. Ella um vit skulu seta ferð á tað við útlenskari arbeiðsmegi. Um tað verður so, skulu gesta-arbeiðararnir ikki búgva í býunum. Ikki í Nuuk. Uttan fyri Nuuk og uttan fyri Maniitsoq.«

Hvussu fer tað at merkjast í Nuuk ella Maniitsoq, at tað koma vælløntir gesta-arbeiðarar í túsundtali?

»So er vandi fyri einum óskipaðum býi. Ein stórus vági er, at alt verður kronglað saman. Um vit skapa 900 vællønt arbeiðiplass í Maniitsoq fyri útbúna arbeiðsmegi, tømja vit hinar býirnar fyri timburmenn, elektrikarar, verkfrøðingar og arkitektar.«

Ætla tit at skilja gesta-arbeiðararnar og grønlandska fólkíð sundur?

»Ein spurningur er, hvussu vit gera, tá onkur vil verða búgvandi í Grønlandi ella vil fella inn í grønlandska samfelagið.«

Hvussu stóran lut hava tit í verkætlanum, tildømis jarn-

námið í Godthåbsfjørðinum?

»Vit hava just fingið eina umsókn um góðkenning at fáa burturav náminum. Størsti heildarspurningurin er at fáa inntøkur fyri at fáa verkætlanina upp at standa. Tað er galdandi fyri mest sum allar verkætlanirnar í Grønlandi í dag.«

Fer grønlandska heima-stýrið at stuðla við pengum?

»Tað er ikki sannlíkt.«
Hava tit áhuga í, hvør ger iløgur, ella er tað óviðkomandi, bara tit gera røttu avtalurnar?

»Vit hava ta støðu, at handilin skal vera friur. Vit kunnu ikki geva nøkrum serloyvi, bara tí tey hava sín uppruna her. Hvør veit annars, hvar kapitalurin kemur frá, um tað snýr seg um eina fyrirøku úr Avstralia ella USA? Tað einasta, vit kunnu siga, er, at um ein fyrirøka kemur úr Kina, so er tað kinesiskur kapitalur. Tað krevur eitt detekivarbeiði at fáa greiðu á, hvussu hesar fyrirøkurnar verða figgjaðar. Fyrirøkurnar flóta tvørtur um landamørk. Tað er veruleikin í dag.«

»Vit eru við í hesum orðaskiftinum um Kina. Vit skifta orð við ES, sum heldur tað vera eitt umráðandi mál sammett við stratetisku rávørurnar. Vit tosa við USA, sum stríðist við Kina um at

vera heimsins búskaparliga stórveldið. Eg var á fundi við nakrar tingmenn í ES og umhvørvisfólk, sum spurdu, um Grønland vil útihýsa kapital og luttøku úr Kina í grevstinum eftir sjáldsomum jørðartum í Grønlandi. Eg svaraði nei. Eg spurdi síðani: Vil ES? Nei, tað var eingin førur fyri. Soleiðis sær heimurin ikki út í dag.«

Kvøldarkuldin er farin at merkjast. Nú er tíð at fara. Komu vit nærri avgerandi spurninginum um framtíðina í ríkisfelagsskapinum? Kanska er boðskapurin hjá landsstýrisformanninum tekin um, at allir møguleikar kunnu troystast. At tað er eingin orsök at fylgja einari ávísa skipan. At vit standa sjálvi við avgerðini. Tað merkir eisini, at vit standa við ábyrgdini.

»Øll fáast við váðan. Tað hefur ræðið á øllum, tá umheimurin hyggur at Grønlandi og menningini, sum vit eru í holt við: Tit detta í føvningini á stórveldunum. Fleirtjóða fyrirøkurnar snýta tykkum, so tað stendur eftir í. Tit oyðileggja umhvørvið, og um tit fáa burturúr oljuni, oyðileggja tit allan heimin, og so víðari. Vit kenna handan sangin, og vit vita tað væl.«

»Vit vilja eisini brúka hesar møguleikarnar, eins og

Bo Lidegaard

Blaðstjóri á Politiken, føddur 23. januar í 1958 í Nuuk, har pápi hansara var prestur. Hann er søgufrøðingur, dr. phil. Bo Lidegaard hefur verið skrivstovustjóri og sendimaður í Forsætismálaráðnum og varav 26. apríl í 2001 útnevndur til ábyrgdarblaðstjóra á Politiken eftir at Tøger Seidenfaden doyði.

Bo Lidegaard er sonur Mads Lidegaard og Else Lidegaard, sum er journalistur og rithøvundur – hon hefur skrivað nógv um William Heinesen og Jørgen-Frantz Jacobsen, eitt nú bókina við brævaskifti teirra, sum kom út í fjør. Hann er beiggi Martin Lidegaard, sum er klima- og orkumálaráðharri fyri Radikala Vinstraflokkinn í Danmark.

Studentur í 1976 á Gentofte Statsskole. cand.phil í søgu frá Københavns Universitet í 1984. Í 1997 bleiv hann dr. phil upp á ein disputats um Henrik Kauffmann.

Umframt arbeiði sum høvundur hefur hann eisini starvast í Uttanríkisráðnum.

Bo Lidegaard hefur – við uppvækstri sínum í Grønlandi – stóran áhuga í Ríkisfelagsskapinum millum Føroyar, Grønland og Danmark, sum hann heldur hefur alt ov lítlan áhuga og fær alt ov litla umrøðu í Danmark.

øll onnur, fyri at betra lívs-korini, at uppihalda okkum – at vera heimsborgarar. Tú má minnst, at tað eru ikki nógv ár síðani, at Grønland trein

inn á henda pallin. Tað er ikki langt síðan, at Grønland var ein hvítur blettur á heims-kortinum. Nú eru vit eitt øki, har øll vilja vera.«